

Antti Savolainen

MINNE MENET KORPIKOLVA?

KUSTANNUS MÄNTYPURO

Antti Savolainen

Kirjoittaja

Antti Savolainen

Kirjan ja e-kirjan kuvitus ja taitto

Noora Launonen

Palvelukustantaja

Kustannus Mäntypuro

Helsinki, Suomi

Painopaikka

Picaset Oy

Helsinki, Suomi 2020

Ensimmäinen painos, 2020

ISBN 978-952-69082-3-6 (nid.)

ISBN 978-952-69082-4-3 (EPUB)

© Kustannus Mäntypuro

Painettu Suomessa

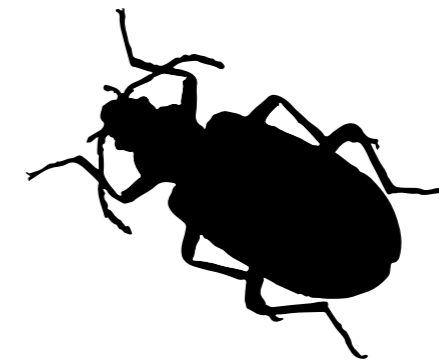
Kustantamon ja tämän kirjan hiilijalanjälki hyvitetiin istuttamalla mäntyjä entiselle turvesuolle Kouvolaan.

TARINA ANTTI SAVOLAINEN

MINNE MENET KORPIKOLVA?

KUVITUS JA TAITTO NOORA LAUNONEN

KUSTANNUS MÄNTYPURO

SINUN KANSSASI MATKALLAMME PERILLÄ AINA

Beetles LIFE on monipuolinen suojeluhanke. Se auttaa kahdeksaa kovia kokenutta hyönteislajia ja ennen kaikkea niiden elinympäristöjä, joissa elää satoja, tuhansiakin, muita lajeja. Kerromme hankkeemme sankarilajeista taiteen, kasvatuksen, median ja leikin avulla. Kohdelajien elinympäristöjen hoito turvaa luonnon monimuotoisuutta. Lajikirjostamme lähes puolet on hyönteisiä – ne ovat korvaamattoman tärkeitä ravintoketjussa ja ekosysteemin toiminnassa.

Kohdelajit ovat punahärö, korpikolva, lahokapo, kaskikeiju, havuhuppukuoriainen, mäntyhuppukuoriainen, haavansahajumi ja palolatikka. Ne ovat herkkiä metsäluonnon indikaattorilajeja: ne ilmentävät hyvin metsän tilaa ja toimivat samalla luonnonsuojelun mittareina. Hankkeen kohdelajien tulevaisuus näyttää heikolta, ja osalla tilanne on tukalampi kuin toisilla.

Autamme lajeja monilla tavoilla: turvaamme haapojen säilymistä elinympäristöinä, luomme polttamalla monille lajeille välttämätöntä lahopuuta ja palautamme korpia lähemmäksi luonnontilaa. Elinympäristöjen palauttaminen luonnontilaisiksi eli niiden ennallistaminen on lajeille tarpeellista, koska sen avulla luodaan metsää, jollaista ei nykyisen metsätalouden aikana juuri pääse syntymään. Kohdelajeille esimerkiksi luontoon jätetty kaatunut lahopuu, metsäpalojen aiheuttamat muutokset metsissä ja keloutumaan jätetyt puut ovat parhaita mahdollisia kotipaikkoja ja ruokailualueita.

Hankkeen toiminta-aika on 1.8.2018–31.7.2023

Metsähallitus ja Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak ovat hankkeessa kumppaneita. Hanketta vetää Metsähallitus.

Lue lisää: <https://www.metsa.fi/projekti/beetles-life/>

Hanke on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta.

Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan komissio tai EASME ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

Kiitokset

Opintojeni aikana suorittamani työharjoittelu mahdollisti minulle tämän kirjan kirjoittamisen. Haluan kiittää yhteistyöstä ja avunannosta Metsähallituksen ja Humanistisen ammattikorkeakoulun Beetles LIFE -hankkeen yhteyshenkilöitä, Runnin Kartanonmäki Oy Mirjalan väkeä, Kustannus Mäntypuroa, sekä erityisesti graafikko Noora Launosta upeasta kuvituksesta.

Koen olevani onnekas, sillä lapsuudessani meidän ikäpolvellamme ei juurikaan vielä ollut elektronisia laitteita. Sisätiloissa oli oikeastaan tylsää, ja muistan että kotikatamme lapsien vanhemmilla oli vaikeuksia saada meitä lapsia iltaisin pois ulkoa. Vietimme paljon aikaa asuinalueemme metsissä majoja rakennellen, seikkaillen, talviurheillen ja kalastaen. Nykyisin näen vanhemmuuden silmin lapsuuteni kotimaisemassa vallitsevan kulttuurin eri tavalla. Ihmiset viettävät aikaansa sisätiloissa enemmän kuin ehkä koskaan.

Luontosuhde rakentuu lapsesta saakka. Uskon lapsuudessani metsäluonnossa viettämäni ajan auttaneen minua suhtautumaan vakavammin ympäristömme pitkään jatkuneeseen hätähuutoon.

Lähimetsät mahdollistavat edelleen suurimmalle osalle suomalaisista helposti saavutettavissa olevan mahdollisuuden irtautua niin kovin kritisoidusta arjen kiireestä. Haluan kannustaa ihmisiä tutkailemaan mielenkiinnolla metsän vaikutusta itseemme, ja sitä kautta pohtimaan perimmäistä syytä sille, miksi metsä oikeastaan rauhoittaa mielemme? Haluan myös kannustaa ihmisiä pysähtymään ja tutkailemaan metsän elämää. Kenties kiven tai kaarnan alta saatamme löytää jonkun pienen uhanalaisen hyönteisen, joka on äärettömän tärkeä osa myös meidän ihmisten hyvinvointiin vaikuttavaa ekosysteemiä, vaikka sitä olisi toisinaan vaikea uskoa.

Jotta ymmärtäisimme paremmin kokonaisuutta, jonka pieniä ja ainutlaatuisia, mutta suuresti vaikuttavia eläimiä me ihmiset olemme, tulisi meidän löytää luonto uudelleen ja ennen kaikkea uudella tavalla. Lasten ja aikuisten suuri seikkailu saattaa alkaa jo kotiovelta!

Kesällä 2020

Antti Savolainen

Eero oli päivällä käynyt isänsä kanssa kirjastossa. Sieltä hän oli löytänyt mielenkiintoisen kirjan, jonka nimi oli Minne menet korpikolva? Iltatoimien jälkeen Eero kömpi unikaveri kainalossaan peiton alle, asetti päänsä tyynyyn ja rauhoittui kuuntelemaan.

Ja niin isä alkoi kertoa tarinaa Havuharjusta. Havuharjua voisi pitää aivan tavallisena kaupunginosana, mutta sitä se ei ollut sillä Havuharjua ympäröi vanha metsä. Metsä oli niin vanha, että sen oli täytynyt olla siinä aina, ja niinpä viisaat ihmiset olivat päättäneet suojella osan metsää. Metsän vivahteikas maisema muodostui kuivista kankaista, jossa kasvoi paksuja suorarunkoisia korkeita mäntyjä. Mäntyjen alla maasta versosi mustikan, puolukan ja kanervan varpuja ja ne antoivat metsän matolle monipuolisen värielämyksen eri vuodenaikoina. Osa männyistä oli ollut kuolleen jo satakin vuotta, pysyen silti yhä pystyssä. Noita kelottuneita runkoja koristivat tikkojen ja palokärkien takomat reiät, joiden sisään saattoivat tarkkasilmäisimmät kulkijat joskus nähdä erilaisten lintujen, tai jopa liito-oravan pujahtavan. Lisäksi metsässä oli valtavista kuusista muodostuvia synkempiä metsiä. Niiden sammaleisella alustalla, jonne auringonvalo hyvin harvoin pääsi oksiston läpi säteitään lävistämään, pystyi liikkumaan miltei ääneti. Juuri tällaisia kuusikoita on kuvattu useissa lastenkirjoissa peikkojen kodiksi. Kosteiden notkojen kuivemmilta reunamilta saattoi löytää vihertävän harmaita haapoja, joiden runkojen ympäri ei ollut toivoakaan saada käsiään edes aikuisen ylettymään. Havuharjun metsissä oli myös jyliä kallioita, ja niiden korkeimmalta käppyrämäntyjä kasvavalta laelta saattoi nähdä kauas. Niin kauas, ettei katsoja oikein osannut edes kuvitella mitä siellä kaukaisuudessa oli. Jyrkänteiden välisissä solissa oli muutamia pieniä kirkasvetisiä lampia, jotka kätkivät pintansa alle salaperäisen ja tuntemattoman maailman.

Metsässä viihtyivät myös ihmiset. Tässä on tarinamme sankari Valtteri. Valtteri on kymmenvuotias ja metsäleikit ovat hänen mielipuuhaansa. Hänen läheinen suhteensa metsään on kehittynyt siitä lähtien kun Valtteri oli vielä vauva ja kulki kantoliinassa vanhempiansa mukana metsäretkillä. Pihkan tuoksu, metsän äänet, marjojen ja ketunleipien maut sekä pehmoiset sammalmättäät ovat tulleet ikään kuin osaksi Valtteria. Valtterin luontosuhde on vahvistunut ukin mökillä vietettyjen lomien aikana. Valtteri ei juuri sisätiloissa viihdy, ja senpä vuoksi hän tuntee Havuharjun metsät läpikotaisin. Ainakin Kalliolampeen saakka, jonne Valtterilla on lupa mennä. Valtterin ukin sanojen mukaan metsä tuntee kulkijansa, ja niin on myös Valtterin kohdalla. Sieltä täältä metsää voi löytää upeita risumajoja, jotka toimivat vuorollaan intiaaniteltoina, metsästysretkien laavuina, tai ihan vain suojina, joiden sisältä Valtteri saattaa seurailta metsän tapahtumia.

Metsässä mielikuvituksella ei tunnu olevan rajoja ja siellä syntyvätkin kaikkein parhaimmat leikit. Yksi asia on kuitenkin varma. Koskaan, ei koskaan Valtteri roskaa metsää. Sen hän on oppinut vanhemmiltaan ja ukiltaan. Siksi Valtteria harmittaa suuresti, kun näyttää siltä, etteivät kaikki ihmiset ole saaneet samanlaista oppia. Valtterilla on tapana joskus kerätä muiden ihmisten metsään heittämiä roskia, sillä ne kuuluvat hänen mielestään kierrätykseen. Metsä ei tarvitse lisäkoristeita. Se on hänen mielestään hyvä sellaisenaan. Ukki oli joskus sanonut, ettei ihmisen toimesta koristellussa tai somistetussa metsässä pääse syntymään polkuja, joita pitkin metsän henki pääsisi kulkemaan ja luomaan omaa taidettaan. Useimmilla metsillä ei ollut siihen aikaa, siksi vanhat metsät ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Eräänä päivänä metsässä leikkiessään Valtterilla oli kädessään kuusenoksasta taitettu jousi ja selässään kankainen pussi, jonka sisällä oli pajunversoista vuoltuja nuolia. Valtteri liikkui tällä kertaa synkässä kuusikossa. Noiden suurten kuusien takaa hän väijyi valtavia kivenlohkareita, jotka olivat hänen mielestään varmasti muinoin maan päällä vaeltaneen mammutin kokoisia. Vakaa käsi jännitti jousen lähettäen nuolen kohti kivenlohkareta, jonka päällä kasvavaan sammaleeseen se jäi kiinni. Valtteri poimi nuolen sammaleesta ja uppoutui ajatuksiinsa miettien, kuinka jännittävältä kauan sitten eläneiden ihmisten elämä saattoikaan tuntua? Hänen saaliinsa vieressä lepäsi ikiaikainen kuusi viimeiselle leposijalleen kaatuneena, valtavat juuret pystyyn nousseina. Juurten alla piilteen maan uumenissa oli kiviä, joista Valtteri rakensi itselleen kehän nuotiota varten. Siinä kuusen rungolla istuessaan hän mielikuvituksessaan kypsensi mammutinlihaa.

- "Voisitko ystävällisesti siirtyä päältäni pois?"
- "Mikä ääni se oli?", ihmetteli Valtteri.
- "Olet edelleen päälläni."

Valtteri nousi ja kohdensi katseensa tarkemmin puunrungolle huomaten siinä olevan mustan koppakuoriaisen. Nähdäkseen paremmin hän kaivoi taskustansa aina mukana pitämänsä suurennuslasin.

- "Kuka sinä olet?"
 - "Olen rouva korpikolva. Asustelen tässä kuusenrungolla saaden siitä suojaa ja ruokaa."
 - "Anteeksi. En tiennyt, että olit siinä", sanoi Valtteri, ja tajusi vasta nyt todella puhuvansa pienen hyönteisen kanssa.
 - "Saat anteeksi. Meitä pieniä eläimiä harvat huomaavat."
 - "Mutta kuinka ihmeessä minä, ihminen, osaan puhua kanssasi?"
- Valtteri kysyi.

- "Osaat kuunnella", rouva korpikolva vastasi ja jatkoi: "kaikki eivät syystä tai toisesta osaa."
- "Miltä sinun elämäsi siellä puunrungolla tuntuu?", tiedusteli Valtteri.

- "Oikein mukavalta. Vietän aikani tässä kaarnan alla syöden ja rakennellen koloja, joihin munin. Jälkeläiseni toukat sitten puolestaan elävät tässä samassa paikassa ennen kuin kasvavat tällaisiksi aikuisiksi kuoriaisiksi."

- "Viime aikoina olen tosin ollut huolissani. Kuulin jokin aika sitten eräiden ihmisten kävellessään tästä ohi puhuvan, ettei näitä metsiä ehkä tulevaisuudessa enää ole. Se tarkoittaisi meidän elinympäristömme katoamista."

- "Mutta onhan osa metsästä suojeltu, sitä ei ainakaan voi kaataa", Valtteri lohdutti rouva korpikolvaa.

- "Pieni ala ei meille valitettavasti riitä. Tarvitsemme lahopuiden jatkumoa, sillä emme viihdy tällä yhdellä puulla kovin pitkään. Lisäksi meille on ensiarvoisen tärkeää metsien vaihtelevuus. Tiedätkös, vaikkei meidän koppakuoriaisten olemassa oloa aina pienuutemme vuoksi huomaa, niin olemme kuitenkin todella tärkeitä metsän kokonaisuudelle. Meidän kaivertamissamme koloissa viihtyvät monien muiden hyönteisten munat ja toukat. Tiedätkö mitä kaikkea hyönteiset luonnolle merkitsevät?"

- "Ainakin ne pölyttävät kasveja ja ovat ravintona monelle muulle eläimelle, varsinkin linnuille", Valtteri kertoi.

- "Aivan. Meillä on paljon tärkeitä erikoistaitoja. Esimerkiksi eräs tässä samassa metsässä asuva tuttavani, haavansahajumi, levittää haavasta toiseen sientä, joka auttaa puuta lahoamaan. Lahon puun koloissa viihtyvät sitten monet linnut tai liito-orava. Me korpikolvat, haavansahajumit ja monet muut pienet kuoriaiset olemme hankalassa tilanteessa, sillä meille sopivia metsäkokonaisuuksia ei enää tahdo löytyä. Monet muutkin eläimet ja kasvit jakavat huolestamme."

- "Mutta nyt minun täytyy jatkaa omaa tonkimistani täällä kaarnan alla. Ehkäpä näemme taas", sanoi rouva korpikolva ja hävisi Valtterin näkymättömiin.

Valtteriin valtasi suru, eikä hänen tehnyt mieli enää jatkaa leikkiä. Pää painuksissaan hän käveli kotiinsa. Kotona vanhemmat huomasivat ettei kaikki ollut kunnossa.

- "Onko jotain sattunut?", äiti ja isä kysyivät.
- "Ovatko Havuharjun metsät katoamassa? Kuulin sellaista juuri äsken."
- "No, onhan siitä uuden asuinalueen kaavoituksesta ja suunnitelmista ollut lehdissä puhetta. Mitään lopullista ei kai vielä ole sovittu", isä sanoi.
- "Ihan tyhmää!", Valtteri sanoi kiukun vallassa ja kertoi kuinka häntä harmittaa, jos niin suuri ja upea leikkipuisto hakataan pois.
- "Minne kaikki eläimet sitten menevät, jos niillä ei ole kotia?"
- "Osa eläimistä lentää tai juoksee jonnekin muualle. Pienet eläimet eivät toki ehdi alta pois."

- "Mutta ei ole samanlaista metsää kuin tämä. Ihmisten hoitamat metsät ovat ihan tylsiä! Ei siellä voi leikkiä kun ei ole suuria kiviä tai kaatuneita puita tai tuuheita kuusen alaoksia, joiden alle majoja voisi rakentaa. Eihän niissä ole eläimiäkään. Anssin mökillä on juuri niitä metsiä ja kun olimme siellä piilosta, niin ei sieltä piiloja löytynyt", Valtteri sanoi kiihdyksissään.
- "Niin, kunpa useammat näkisivät metsän niin kuin sinä", äiti lohdutti Valtteria.

Valtteri pyysi vanhempiensa tietokonetta lainaksi ja alkoi etsiä lisää tietoa uudesta ystävästään rouva korpikolvasta. Korpikolva kuului uhanalaisten lajien listalle. Siellä oli myös korpikolvan ystävä haavansahajumi. Ja mikä kauheinta, siellä oli monta muutakin pientä koppakuoriaista sekä muita hyönteisiä, lintuja, nisäkkäitä ja kasveja. Lista oli viime vuosien aikana tullut koko ajan lisää lajeja, ja se kertoi surullista tarinaa siitä, että elävä luonto oli hupenemassa.

Vanhempien kanssa myöhemmin keskusteltuaan Valtterille selvisi, että maapallolta oli aina hävinnyt lajeja. Olivathan dinosaurukset ja mammutitkin hävinneet. Huolestuttavaksi tilanteen teki kuitenkin se, että monet eläimet ja kasvit olivat katoamassa nopeasti ja yhtä aikaa. Vanhemmat kertoivat, että liian nopea eläimien ja kasvien yhtäaikainen katoaminen vaikuttaisi merkittävästi myös ihmisten elämään. Sopivia elinympäristöjä turvaamalla nämä kasvit ja eläimet säilyisivät maapallolla. Samaa oli sanonut rouva korpikolva, tuumi Valtteri.

Muutaman päivän kuluttua Valtteri kiikkui kotipihassaan. Naapurin Kerttu, joka tunnettiin pihassa oikeana teräsmummona, huomasi Valtterin.

- "Tervehdys Valtteri. Terveisiä metsästä".
- "Moi Kerttu. Kävin jo tänään Kalliolammella tarkkailemassa sammakonpoikasia. Ne kasvavat aika vauhtia."
- "Olisikos päivää, milloinka et metsässä kävisi", Kerttu sanoi hymyillen. "Mitä sinulle kuuluu?"
- "Ei kovin hyvää. Minua harmittaa, kun meidän lähimetsää uhkaa katoaminen."
- "Tarkoitat varmaan sitä uutta asuinalueita? Olen lukenut siitä ja ihmetellyt, miksi ihmisillä on niin kova tarve rakentaa aina uutta. Minun lapsuudessani aina korjattiin vanhaa. Kotitalon seinähirsiäkin vaihdettiin tarpeen mukaan. Ei sentään kokonaan uutta tarvinnut rakentaa. Lähimetsäkin säilyi lähes samanlaisena, kun kaatoi puun sieltä ja toisen täältä."
- "Leikittekö te siellä lähimetsässä lapsena?", Valtteri kysyi kiinnostuen Kertun kertomasta.
- "Voi kyllä, se oli meidän leikkipuistomme. Ei siihen aikaan ollut paljon muutakaan paikkaa leikkeihin. Lähde minun kanssani mehulasilliselle, niin kerron tarkemmin."

Mehua juoden ja pikkuleipiä syöden Valtteri kuunteli. Kerttu kertoi, kuinka he olivat naapuritalojen lasten kanssa kiipeilleet kivillä ja puissa sekä leikkineet piilosta. Kerran he olivat veljensä kanssa eksyneet piiloleikin aikana, mutta osasivat pysytellä paikallaan ja huutaa apua. Vanhemmat olivat siten heidät helpommin löytäneet, vieläpä ennen iltasaunaa. Kavereiden kanssa he olivat rakentaneet metsän puroon vesimyllyn ja laittaneet virran mukaan kaarnalaivoja. He kuvittelivat laivojen uivan kaukasiin maihin, joista siihen aikaan maalla kuitenkin niin vähän tiedettiin. Joka kevät etsittiin sopivia pajuja pillin tekoa varten. Erityisesti Kertun mieleen oli jäänyt, kuinka naapurin uuden saunan rakentamisen jälkeen oli jäänyt vähän lautatavaraa jäljelle. Niistä he saivat rakentaa naapurin Veikon avustuksella majan puuhun.

Talvisin metsässä hiihrettiin ja pidettiin jopa kilpailuja. Joskus säikähdyksen saattoi aiheuttaa suksen vierestä lumihangen alta lentoon lähtenyt metsälintu. Kertun perheen lehmät laidunsivat metsässä ja iltalypsyille lehmiä hakiessa oli mukava pysähtyä poimimaan metsämansikoita käen kukkuessa kesän viimeisiä laulujaan. Vanhemmat antoivat usein erikoistehtäväksi lapsille kerätä marjoja ja sieniiä. Keväiset korvasienet ja syksyn kanttarellit maistuivat äidin laittamina herkullisilta. Mustikoita, puolukoita, vadelmia, lakkoja ja karpaloita kerättiin isoja sankoja sisarusten kanssa. Kerttu muisti erityisen hyvin Rahkasuon, jolta karpaloita löytyi joka vuosi. Kuivatut karpalot olivat tuohon aikaan lasten karkkeja. Niin hyviltä ne maistuivat. Kerran Kerttu ja hänen veljensä Martti näkivät jopa karhun Rahkasuon toisella laidalla. Karhu oli luultavasti ollut tulossa karpalonsyöntiin, mutta Kertun ja Martin haistaessaan se oli kääntynyt takaisin metsän uumeniin. Isän mukana Kerttu oli päässyt metsälle. Syksyiset metsojahdit aloitettiin jo aamuyön tunteina. Tuttuja polkuja pitkin kuljettiin niiden puiden lähelle, joiden alla metsojen arveltiin aamuhämärissä naksuttelevan.

- "Jotenkin tuntuu, että kaikki mukavimmat muistot liittyvät metsään", Kerttu sanoi lopettaen kertomuksensa.

- "Teillä on ollut joitakin samoja leikkejä kuin minulla. Aika hassua kuvitella sinut leikkimässä piilosta", Valtteri naurahti.

- "Eihän lapset sentään muutu, vaikka maailma johon lapset kasvavat muuttuisi. Minun lapsuudessani emme juurikaan nähneet autoja ja kerrostalo olisi ollut meidän silmissämme varsinainen ihme. Nyt suurin osa lapsista asuu autoille varattujen teiden ja korkeiden rakennusten ympäröiminä. Se muuttaa käsitystä ympäristöstä", Kerttu sanoi huokaisten.

Valtteri kertoi Kertulle mitä hän oli lukemalla ja vanhempien kanssa keskusteltuaan oppinut eläinten ja kasvien katoamisesta.

- "Voisin kertoa sinulle yhden salaisuuden. Pystyin metsässä juttelemaan yhden koppakuoriaisen, korpikolvan kanssa, ja se sanoi samaa. Jos nuo metsät kaadetaan, häviää monen harvinaisen eläimen koti."

- "Ja myös sinun leikkipuistosi", Kerttu sanoi ja jatkoi: "Jospa monet muutkin lapset leikkisivät niin paljon metsissä kuin sinä. Ehkä sitä kautta ihmiset oppisivat jo nuorina huomaamaan, kuinka hieno ja tärkeä metsä on. Ennen kaikkea he voisivat oppia kuuntelemaan metsää ja eläimiä sinun laillasi. Ja tiedätkö mitä? Voisin puolestani kertoa sinulle salaisuuden", Kerttu sanoi salaperäisesti.

- "Minkä?", Valtteri kiinnostui.

- "Katsos, metsäympäristöllä on paljon hyviä vaikutuksia. Ihminen rauhoittuu metsässä. Sydän tasaantuu ja mieli tyyntyy. Lisäksi metsässä liikkuvat ihmiset ovat myös terveempiä, sillä metsästä saa hyviä bakteereja, jotka auttavat pysymään terveenä. Onhan metsäpolku myös haastavampi kävellä kuin tasainen asfaltti. Metsä on minun hyvän kuntoni salaisuus, ja ihmisten henkinen koti", Kerttu virnisti iskien silmää.

- "En minä tiedä olisinko nuorempana jaksanut tätä kiirettä minkä nyt ympärilläni näen. Ystäväni Hilikka, joka jäi juuri eläkkeelle opettajan töistä, sanoi kerran minulle, että vanhempien kannattaisi viedä lapsia enemmän metsään, sen sijaan että antaisivat heidän pelaila laitteillaan. Siitähän hyötyisi koko perhe. Tiedätkös mitä me teemme Valtteri? Kysele sinä lapsia mukaan, niin minä lähden teille näyttämään, kuinka metsässä ennen leikittiin."

- "Onpa hyvä idea!" innostui Valtteri.

Parin päivän kuluttua joukko lapsia kulki Kertun kanssa metsässä. Mukaan Valtterin lisäksi lähtivät Anssi, sisarukset Lyydia ja Linnea sekä Karif ja Asima, Eemeli, Kaisa, Anna-Maija, Viljo, Leo ja Vladimir. Koska Valtteri tunsu metsän, mentiin hänen johdollaan kohti hyviä leikkipaikkoja. Kerttu seuraili salamyhkäisesti, kuinka lapset yksi toisensa jälkeen alkoivat löytää metsästä mielenkiintoa herättäviä asioita. Polkuja kulkiessaan lapset parkourasivat peräkkäin kaatuneiden puunrunkojen ja kivien yli. Pötköttävän kelon päällä oltiin pukkitappelua. Heiluvan kiven päälle astuessa kivi käännettiin, jos se ei ollut liian suuri. Kiven alta lapset saattoivat löytää kastematoja, tuhatjalkaisia tai muita mielenkiintoisia pieniä eläimiä, joita oli hauska tutkia Valtterin suurennuslasilla. Puron vartta kulkiessaan he pysähtyivät laittamaan kaarnaveneitä virran mukaan. Kenties he kuvittelivat, että virta kuljettaa veneet kauas kaukaisiin paikkoihin. Karif, Kaisa ja Eemeli miekkailivat puukepeillä entisaikojen ritareiden tyyliin. Jonkun ripustamaa linnunpönttöä tarkkailtiin. Oli upeaa katsella, kuinka sinitiaiset tekivät pyrähdyksiä hyönteisten perään.

- "Kuulkaas lapset. Minun täytyy kertoa teille yksi hassu asia. Minun piti lähteä opastamaan teitä metsäleikkeihin, mutta eihän teitä tarvitse opastaa. Riitti kun teidät toi tänne, niin johan alkoi mielikuvitus laukkaamaan ja te itse keksitte itsellenne tekemistä."
- "Me olemme lapsia, tottakai me osaamme leikkiä", sanoi Leo. Leon sanoissa piilevä viisaus paljastui viimeistään Kertun hyväntahtoisen naurun myötä.
- "Niinpä niin, lapset ovat samanlaisia, oli aika mikä tahansa", Kerttu sanoi ääneen itselleen.

Yhteistuumin lapset päättivät leikkiä rosvoa ja poliisia. Vankilana toimi Valtterin rakentama maja synkän kuusikon reunalla. Valtteri osasi kertoa metsän tuntomerkkien avuin selkeät rajat, joiden sisäpuolella leikin piti pysytellä, ettei kukaan vain eksyisi.

Valtteriin ollessa rosvoa hän meni makaamaan kaatuneen kuusenrungon alle. Valtteriin napostellessa ketunleipiä jännityksestä väristen, kaivautui rouva korpikolva kaarnan alta esiin.

- "Olet saanut kavereita metsään! Onpa kiva katsella teidän puuhia."
 - "Ai, sinäkö siinä? Kerttu lähti meille vahtijaksi tänne metsään ja nyt leikimme rosvoa ja poliisia".
 - "Kyllä minä tuon aikuisen tunnen, olen nähnyt hänet täällä usein." Mutta paljon on tullut uusia lapsia metsään. Se on hyvä! Kyllä täällä mahtuu leikkimään, kunhan muistaa meidän muiden eläinten olemassaolon."
- Valtteri muisti ukkinsa useasti toistaman sanonnan ja sanoi:
- "Lukemalla ja kokemalla oppii. Siksi me Kertun kanssa tämän tapahtuman järjestimme. Tätä kautta muutkin lapset oppivat ymmärtämään, että metsä kuuluu kaikille."
 - "Viisaita sanoja. Hei, pidä pää alhaalla! Tuolta tulee joku etsimään", sanoi rouva korpikolva ja kuiskasi perään: "Toivotaan, että saamme pitää metsämme."

Ilta alkoi tehdä tuloaan, vaikkei sitä keskikesällä valon määrästä voinutkaan päätellä. Lapsilla olisi vielä riittänyt intoa jatkaa leikkejä, mutta sovittu kotiintuloaika alkoi lähestyä. Siitä oli hyvä pitää kiinni.

- "Turha lienee kysyä, onko teillä ollut kivaa?" Kerttu kysyi hymyillen.
- "Kesän paras päivä", hihkaisi Anna-Maija.
- "Poliisi ja rosvo oli hurjan jännittävä leikki", sanoi puolestaan Vladimir.
- "Löysin viimeisellä kierroksella hyvän piilon seuraavaa kertaa varten, mutta se on salaisuus", lisäsi Linnea.
- "Ai, te haluatte tulla tänne uudestaan?" Kerttu kysyi hymyillen ja jatkoi: "Miltäs kuulostaisi poliisi ja rosvo syksyn pimeällä taskulampun valossa?"

Lasten silmistä näki, kuinka he mielikuvituksessaan pystyivät jo siirtymään siihen jännittävään tunnelmaan, jonka Kertun ehdotus heille loi.

- "Yksi asia meidän on ensin tehtävä", Kerttu sanoi.
- "Mikä?" tiedustelivat lapset.
- "Meidän täytyy pelastaa tämä metsä."

Kotimatalla Valtteri ja Kerttu kertoivat lapsille, kuinka metsää uhkasi katoaminen. Yhteistuumin he päättivät mennä puhumaan Havuharjussa asuvalle kaupunginvaltuuston edustaja Leivoselle, joka oli päättämässä kaupungin asioista.

Seuraavana päivänä Kerttu soitti Leivosen ovikelloa takanaan joukko päättäväisen näköisiä lapsia.

- "Kas, päivää Kerttu..., ja lapset." Leivonen sanoi hämmentyneenä nähdessään ison joukon lapsia ovellaan.

- "Mikäs teidät on saanut liikkeelle?"

- "Lähimetsämme kohtalo meitä liikuttaa. Tulimme tiedustelemaan, missä tilanteessa päätöksenteko uudesta asuinalueesta on? Tehän taidatte olla rakennushankkeen puoltajia?" Kerttu kysyi.

Leivonen selitti ovella seisovalle joukolle, ettei mitään ratkaisevaa päätöstä oltu vielä tehty, mutta virkamiehet olivat esittäneet varsin pätevät perusteet uuden asuinalueen rakentamiselle. Rantatontit ja luonnonsuojelun läheisyys ovat hyviä myyntivaltteja, ne houkuttavat ihmisiä.

- "Mitä luulet luonnonsuojelualueelle tapahtuvan, jos sen ympäriltä kaadetaan laajat metsät pois?" Kerttu kysyi.

- "Kohdistuuhan siihen enemmän tietysti käyttöä, mutta..."

Leivonen ei tiennyt kuinka jatkaa.

- "Niin, aivan. Ja minne oletat kaikkien metsän uhanalaisten lajien siirtyvän?" Kerttu kysyi.

- "Jäähän sinne se suojelualue", Leivonen sanoi jämäkästi.

- "Siis se sama suojelualue, jossa kaikki täälläpäin asuvat ihmiset sitten jatkossa liikkuvat?" Kerttu vastasi kysyen.

Valtteri päätti uskaltaa avata nyt suunsa ja sanoi:

- "Koppikset ainakin tarvitsevat metsien jatkumoa."

- "Kuulkaas nyt. Minä en asiasta yksinään päätä. Mutta sen minä sanon, että kaupungin pitää kehittyä ja pysyä kilpailukykyisenä. Lisäksi tarvitsemme hankkeita, jotka kehittävät talouttamme. Raha tätä maapalloa pyörittää", Leivonen sanoi päättäväisesti.

Leon kulmakarvat nousivat hämmästyksestä. Hän mietti hetken päätään raapien ikään kuin varmistuakseen, ettei hänen ympäristöopin tunnilla kuulemaansa ollut vaikuttanut korvavaikku. Sitten hän sanoi:

- "Eikös maapallo pyöri akselinsa ympäri siellä avaruudessa ihan itse?"

Jos lapset olisivat hämmennyksensä keskeltä voineet pukea ajatuksensa sanoiksi, olisivat he kenties kyenneet osoittamaan kuinka puhdasta lapsen viisus voikaan olla.

- "Ehkä meidän aikuisten kannattaisi pyrkiä joskus näkemään asiat lasten silmin", Kerttu sanoi Leivoselle ja jatkoi:

- "Sitä paitsi nämä lapset olivat eilen elävä esimerkki siitä, kuinka metsäympäristö altistaa rauhalliselle yhteistyölle, toisten huomioimiselle ja hyvälle mielikuvitukselle. Olisittepa olleet näkemässä. Olen sitä mieltä, että hyvän tulevaisuuden takaamiseksi tulee näiden nykyisten ja tulevien lasten saada viettää enemmän aikaa metsässä kuin ruutujen ääressä ja rakentaa sitä kautta kunnioittava suhtautuminen luontoon. Asia hankaloituu aika tavalla, jos kaupunkien metsät hakataan pois. Ja eikö tässä kaupungissa olisi jo olemassa olevia asuinalueita, joita kunnostaa?"

- "Olisiko teillä lapset vielä jotain sanottavaa Leivoselle?" tiedusteli Kerttu.

- "Mun iskä sano tänään, että jos mä oon aina yhtä rauhallinen kun eilen illalla, ja nukun ja syön yhtä hyvin, niin mä voin mennä metsään vaikka joka päivä. Sit se lupas ostaa vielä futiskortteja, jos mä meen useemmin metsään. Mut futiskortit jää saamatta jos ei oo metsää", Anna-Maija sanoi.

- "Minun äiti sano ihan samaa. Paitsi että se lupasi tehdä joka päivä minun suosikkiruokaa", sanoi puolestaan Eemeli.

- "No, katsotaan miten tilanne etenee ja mitä metsälle tapahtuu. Kyllähän te voitte kirjoittaa vetoimuksen metsän puolesta, mutta pelkään, että se on liian myöhäistä. Nyt minun täytyy mennä", Leivonen sanoi ja toivotti lapsille ja Kertulle hyvää päivänjatkoa.

Lasten puolesta on syytä toivoa, että heidän käyntinsä Leivosen luona olisi vaikuttanut metsän kohtaloon. He olivat näet edellisenä päivänä löytäneet metsästä aivan uudenlaisen maailman, joka oli täynnä uusia mahdollisuuksia. He alkoivat nähdä nyt metsän niin kuin Valtteri oli sen aina nähnyt.

- "Sen pituinen se." isä lopetti iltasadun.

- "Mutta tarinassa ei kerrottu kuinka metsän kävi?" Eero ihmetteli.

Hetken mietittyään isä sanoi salaperäisesti hymyillen:

- "Luulenpa, että se jää meidän päätettäväksemme."

Valtteri on lapsi, joka rakastaa Havuharjun monipuolista metsää ja metsässä leikkimistä. Eräänä päivänä hän tapaa metsässä pienen koppakuoriaisen, rouva korpikolvan. Korpikolvan kanssa keskusteltuaan Valtteri saa tietää uuden asuinalueen suunnitelmasta, joka uhkaa Havuharjun metsiä. Monen uhanalaisen eläimen koti ja Valtterin leikkipuisto ovat uhattuina. Valtteri ja hänen naapurissaan asuva ikäihminen Kerttu päättävät tutustuttaa Havuharjun muitakin lapsia metsäleikkeihin.

Lapset löytävät Kertun ja Valtterin opastuksella metsästä maailman, jonka he eivät tienneet edes olevan olemassa. Mutta löytävätkö he sen liian myöhään, kun metsää uhkaa katoaminen?

ISBN 978-952-69082-3-6

www.mantypuro.fi